



milan
kundera
kayıtsızlık
şenliği

5. BASKI
ÇEVİRİ: AYÇA SEZEN

♥ can
modern



MILAN KUNDERA
KAYITSIZLIK
ŞENLİĞİ

Can Modern

Kayıtsızlık Şenliği, Milan Kundera
Fransızca aslından çeviren: Ayça Sezen
La fête de l'insignifiance

© 2013, Milan Kundera

© 2015, Can Sanat Yayınları A.Ş.

Bu eserin Türkçe yayın hakları The Wylie Agency (UK) Ltd. aracılığıyla alınmıştır.

Tüm hakları saklıdır. Tanıtım için yapılacak kısa alıntılar dışında yayıncının yazılı izni olmaksızın hiçbir yolla çoğaltılamaz.

1. basım: 2015

5. basım: Ağustos 2024, İstanbul

Bu kitabın 5. baskısı 1 000 adet yapılmıştır.

Dizi editörü: Şirin Etik

Düzeltili: Burçak Karabağ, Nükhet Polat

Mizanpaj: Bahar Kuru Yerek

Kapak tasarımı: Utku Lomlu / Lom Creative (www.lom.com.tr)

Kapak resmi: © Milan Kundera

Baskı ve cilt: BPC Matbaacılık San. ve Tic. A.Ş.

Cevizlik Mah. Hüsreviye Sk. Erşen İş Hanı No:15 Kat:3-38

Bakırköy-İstanbul

Sertifika No: 48745

ISBN 978-975-07-2512-8

CAN SANAT YAYINLARI

YAPIM VE DAĞITIM TİCARET VE SANAYİ A.Ş.

Maslak Mah. Eski Büyükdere Cad. İz Plaza Giz, No: 9/25 Sarıyer/İstanbul

Telefon: (0212) 252 56 75 / 252 59 88 / 252 59 89 Faks: (0212) 252 72 33

canyayinlari.com

yayinevi@canyayinlari.com

Sertifika No: 43514

MILAN KUNDERA
KAYITSIZLIK
ŞENLİĞİ

ROMAN

Fransızca aslından çeviren

Ayça Sezen

♥can

Milan Kundera'nın Can Yayınları'ndaki diğer kitapları:

Ayrılık Valsi, 1988

Gülüşün ve Unutuşun Kitabı, 1988

Şaka, 1990

Saptırılmış Vasiyetler, 1994

Jacques ile Efendisi, 1994

Yavaşlık, 1995

Kimlik, 1998

Bilmemek, 2001

Gülünesi Aşklar, 2002

Ölümsüzlük, 2002

Roman Sanatı, 2002

Perde, 2006

Bir Buluşma, 2010

Varolmanın Dayanılmaz Hafifliği, 2015

Yaşam Başka Yerde, 2015

Rehin Alınmış Bir Batı ya da Orta Avrupa'nın Trajedisi, 2024

MILAN KUNDERA, 1929'da Brno, Bohemya'da, bugünkü Çekya'da doğdu. Burjuva bir ailede yetişti. Saygın bir müzikolog babası Ludvík Kundera aynı zamanda Brno Üniversitesi rektörüydü. Kundera müzikolojinin yanı sıra Prag'daki Charles Üniversitesi'nde sinema, edebiyat ve estetik eğitimi aldı. 1948'de dönemin pek çok entelektüeli gibi büyük bir heyecanla komünist partiye katıldı. 1950'de bireyci eğilimleri nedeniyle partiden ihraç edildi ancak 1956'dan sonra partiye yeniden katıldı. 1958-1968 yılları arasında yazdığı öykülerden oluşan *Gülünesi Aşklar*'la ünlendi. 1967'de Stalinizmi ele aldığı ilk romanı *Şaka'yı* yayımladı. Bunun ardından sırasıyla *Yaşam Başka Yerde* (1969), *Ayrılık Valsi* (1972) ve *Gülüşün ve Unutuşun Kitabı* (1979) geldi. 21 Ağustos 1968'deki Sovyet işgalinden sonra, başarısızlıkla sonuçlanan Prag Baharı'nın sivri isimlerinden biri olarak ülkesindeki konumunu kaybetti ve kitaplarının basımı yasaklandı. 1975'te Fransa'ya göç etmesine izin verildi, 1979'ta Çek vatandaşlığından çıkarıldı. Kalıcı olarak Fransa'ya yerleştikten sonra Fransızca yazmaya başladı. Hatta 1980'lerde, önceki eserlerinin Fransızca çevirilerini gözden geçirme işini üstlendi. 1981'de Fransız vatandaşı oldu. En çok satan romanı *Varolmanın Dayanılmaz Hafifliği* (1984) sinemaya uyarlandı. 1986'da *Roman Sanatı'nı* yayımladı, onu *Ölümsüzlük* (1990), *Saptırılmış Vasiyetler* (1993), *Yavaşlık* (1995), *Kimlik* (1998), *Bilmemek* (2000), *Perde* (2005) ve *Kayıtsızlık Şenliği* (2014) kitapları takip etti. Eserleri kırktan fazla dilen çevrildi. Kundera, 2023'te Paris'te öldü.

AYÇA SEZEN, İstanbul'da doğdu. Saint Benoit Fransız Lisesi'ni bitirdi. Lisans eğitimini İstanbul Üniversitesi Fransız Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı'nda tamamladı. Çeşitli yayınevlerinde çalıştı. Halen çevirmenlik ve editörlük yapıyor.

İçindekiler

BİRİNCİ BÖLÜM: Karakterler kendilerini tanıtıyor	11
İKİNCİ BÖLÜM: Kukla tiyatrosu	25
ÜÇÜNCÜ BÖLÜM: Alain ve Charles sık sık annelerini düşünüyorlar	39
DÖRDÜNCÜ BÖLÜM: Hepsi gamsızlığın peşinde.....	51
BEŞİNCİ BÖLÜM: Tavanın altında küçük bir tüy süzülüyor.....	69
ALTINCI BÖLÜM: Meleklerin düşüşü	81
YEDİNCİ BÖLÜM: Kayıtsızlık şenliği	95

BİRİNCİ BÖLÜM

Karakterler kendilerini tanıtıyor

Alain göbek deliği hakkında derin düşüncelele dalıyor

Haziran ayıydı, bulutların ardından sabah güneşı çı-kıyor ve Alain ağır ağır Paris'teki bir sokaktan geçiyordu. Çok düşük belli pantolonlarıyla çok kısa kesimli tişörtle-rinin arasında açıkta kalan göbek deliklerini gösteren genç kızları dikkatle inceliyordu. Kendini kaptırmıştı; kendini kaptırmış hatta afallamıştı: Cazibelerinin kudreti, artık ne uyluklarında ne kalçalarında ne de memelerinde yo-ğunlaşıyor, vücutlarının ortasındaki bu küçük, yuvarlak delikte toplanıyordu sanki.

Bu durum onu düşünmeye yöneltti: Eğer bir erkek (ya da bir dönem) kadın cazibesinin merkezi olarak uylukları görüyorsa, bu erotik yönelimin ayırt edici niteliği nasıl betimlenir, nasıl tanımlanır? Hemen bir cevap uydurdu: Uylukların uzunluğu yolun metaforik imgesidir, erotik sona doğru götüren, bu uzun ve büyüleyici yoldur (bu yüzden uylukların uzun olması gerekir); gerçekten de, dedi Alain kendi kendine, uylukların uzun olması, çiftleşmenin ortasında bile, kadına ulaşılmaz olmanın romantik büyüsunü atfeder.

Eğer bir erkek (ya da bir dönem) kadın cazibesinin merkezi olarak kalçaları görüyorsa, bu erotik yönelimin ayırt edici niteliği nasıl betimlenir ve tanımlanır? Hemen bir cevap uydurdu: kabalık, neşe; hedefe, iki tane

olduğu için daha da uyarıcı olan hedefe doğru giden en kısa yol.

Eğer bir erkek (ya da bir dönem) kadın cazibesinin merkezi olarak memeleri görüyorsa, bu erotik yönelimin ayırt edici niteliği nasıl betimlenir ve tanımlanır? Hemen bir cevap uydurdu: kadının kutsanması; İsa'yı emziren Meryem Ana; erkek cinsinin, kadın cinsinin soylu görevi önünde diz çöküşü.

Peki ama, kadının cazibesini, vücudun ortasında, göbek deliğinde gören bir erkeğin (ya da bir dönemin) erotizmi nasıl tanımlanır?

Ramon, Luxembourg Bahçesi'nde geziyor

Alain'in kadın cazibesinin farklı kaynaklarını düşünmesiyle neredeyse aynı anda Ramon da, bir aydır Chagall'ın tablolarının sergilendiği Luxembourg Bahçesi'nin çok yakınındaki müzenin önünde duruyordu. Tabloları görmek istiyordu ama bir yandan da, gişelere kadar ağır ağır uzayan bu sonu gelmez kuyruğun gönüllü bir parçası haline gelmeye gücünün yetmeyeceğini de biliyordu; insanlara, onların sıkıntıdan felç olmuş yüzlerine dikkatlice baktı, bedenlerinin ve gevezeliklerinin örteceği tabloların bulunduğu salonları hayal etti, öyle ki, bir dakikanın sonunda gerisingeri dönüp parkın içindeki ağaçlı yollardan birine girdi.

Parkın havası daha hoştu; insan türü daha seyrek ve daha özgürdü sanki: Koşanlar vardı, aceleleri olduğundan değil koşmayı sevdiklerinden koşuyorlardı; gezinenler ve

dondurma yiyenler vardı; bir Asya öğretisinin takipçileri çimenlerin üzerinde tuhaf ve yavaş hareketler yapıyordu; az ötede, devasa bir çemberin içinde, Fransa kraliçelerine ait büyük, beyaz anıtlar ve daha ileride ise, ağaçların arasındaki çimenlerin üzerinde, parkın dört bir yanında şairlerin, ressamların, âlimlerin heykelleri vardı; Ramon kısa şortunun altındaki çıplak bacaklarıyla çekici görünen ve ona Balzac, Berlioz, Hugo, Dumas maskları uzatan bronzlaşmış bir yeniyetmenin önünde durdu. Ramon yüzündeki gülümsemeye engel olamadı, kendilerini muhtemelen hoş bir biçimde özgür hisseden, etrafları, gezinenlerin zarif kayıtsızlıklarıyla çevrili bu mütevazı dâhiler bahçesindeki avare gezintisine devam etti; kimse heykellerin yüzlerine bakmak ya da kaidelerin üzerindeki yazıları okumak için durmuyordu. Ramon, bu kayıtsızlığı teselli veren bir dinginlik gibi soluyordu. Yüzünde yavaş yavaş, neredeyse mutlu, uzun bir gülümseme belirdi.

Kanser oluşmayacak

Ramon'un Chagall sergisinden vazgeçip parkta avarelik etmeyi seçmesiyle neredeyse aynı anda, D'Ardelo da doktorunun muayenehanesine çıkan merdiveni tırmanıyordu. Tam da o gün, doğum gününe üç hafta kalmıştı. Doğum günlerinden nefret etmeye başlayalı yıllar olmuştu. Yılların üzerine yapışan sayılar yüzündendi bu. Yine de, doğum günlerini önemsememezlik yapamıyordu, zira onun için kutlanmanın mutluluğu yaşlanmanın utancına ağır basıyordu. Üstelik bu kez, doktor ziyareti

kutlamaya yeni bir renk katmıştı. Çünkü vücudunda tespit edilen şüpheli bulguların kanserden kaynaklanıp kaynaklanmadığını belirleyecek bütün testlerin sonuçlarını bugün öğrenecekti. Bekleme salonuna girdi ve içinden, titreyen bir sesle, üç hafta içinde, hem çok gerilerde kalan doğumunu hem de çok yakında gerçekleşecek ölümünü kutlayacağını tekrar edip durdu; çifte kutlama yapacaktı.

Ama doktorun gülümseyen yüzünü görür görmez, ölümün davetli olmadığını anladı. Doktor dostça elini sıkıttı. Gözleri yaşlarla dolan D'Ardelo tek kelime edemedi.

Doktorun muayenehanesi Observatoire Caddesi'nde, Luxembourg Bahçesi'nin iki yüz metre kadar ilerisindeydi. Parkın öbür tarafındaki küçük bir sokakta oturduğundan, D'Ardelo tekrar parktan geçti. Yeşillikler içindeki gezintisi, neşesini neredeyse taşkın bir hale getirdi; özellikle de hepsi, eğlenceli değilse de ona gülünç gelen, ayakta, gösterişli pozlar içinde beyaz mermere yontulmuş eski Fransa kraliçelerinin heykellerinden oluşan büyük çemberin etrafından dolanırken; sanki bu hanımefendiler az önce aldığı iyi habere alkış tutmak ister gibiydiler. Kendine hâkim olamayan D'Ardelo, elini kaldırıp onları iki-üç kez selamladı ve kahkahalarla güldü.

Ciddi bir hastalığın gizli cazibesi

İşte Ramon, ismi bizi ilgilendirmeyen bir kurumda önceki sene birlikte çalıştığı D'Ardelo'yla oralarda bir yerde, mermere oyulmuş soylu hanımların yakınlarında

karşılaştı. Karşılıklı durdular, usulen hal hatır sorduktan sonra D'Ardelo tuhaf, telaşlı bir sesle anlatmaya başladı:

"Dostum, La Franck'ı tanır mısınız? İki gün önce sevgilisi öldü."

D'Ardelo duraklayınca Ramon'un zihninde sadece fotoğraflardan tanıdığı ünlü, güzel bir kadının yüzü belirirdi.

"Çok acılı bir ölüm süreci," diye devam etti D'Ardelo. "Kadın her şeyi onunla birlikte yaşadı. Oh, nasıl da acı çekti kadıncağız!"

Ramon pür dikkat, kendisine hüzünlü bir hikâyeye anlatan neşeli yüze bakıyordu.

"Düşünebiliyor musunuz, sabah sevgilisi kollarında can çekiyordu, aynı günün akşamında benimle ve birkaç arkadaşla yemek yedi ve inanmazsınız, hani neredeyse neşeliydi. Ona hayrandım! O güç! O yaşama sevinci! Gözleri ağlamaktan hâlâ kırmızıyken, gülüyordu! Oysa hepimiz o adamı ne kadar sevdiğini biliyorduk! Nasıl da acı çekmiş olmalı! O kadın çok güçlü!"

Aynı on beş dakika önce doktorun muayenehanesinde olduğu gibi, D'Ardelo'nun gözünde yaşlar parladı. Zira La Franck'ın manevi gücünden bahsederken kendini düşünüyordu. Bütün bir ay boyunca o da ölümle yüz yüze yaşamamış mıydı? Karakterinin gücü çetin bir sınavı maruz kalmamış mıydı? Artık basit bir anıya dönüşse de kanser, küçük bir ampulün onu gizemli bir biçimde büyüleyen ışığı gibi, hâlâ onunlaydı. Ama duygularına hâkim olmayı başardı ve daha sıradan bir ses tonuna geçip konuşmaya devam etti: "Bu arada, eğer yanılmıyorsa, kokteyl düzenleyen, yeme içme işleriyle ilgilenen birini tanıyordunuz."

"Öyle," dedi Ramon.

D'Ardelo:

"Doğum günümde küçük bir kutlama yapacağım da."



Kayıtsızlık Şenliği, Milan Kundera'nın 2003'te yayımlanan *Bilmemek*'ten sonra kimsenin beklemediği bir anda çıkagelen yeni romanı.

Beş arkadaşın, kayıp annesiyle konuşan Alain'in, işsiz oyuncu Caliban'ın, mutluluğun peşindeki Ramon'un, bir kukla oyunu yazma hayali kuran Charles'ın ve narsisist D'Arde-lo'nun hikâyesi. Gerçekle hayali, karakterlerin evreniyle yazarinkini, şimdiki zamanla tarihsel geçmişi üst üste bindirerek başka bir gerçeklik kurmayı hep başarmış bir yazarın, mizah anlayışını kaybetmiş bir yüzyıla bakışı.

Bir yandan en ciddi meselelere ışık tutup diğer yandan tek bir kesin yargıda bulunmamak, bir yandan çağdaş dünyanın gerçekliğiyle büyülenip diğer yandan tüm bu gerçeklikten kaçmak ancak Kundera gibi usta bir yazarın kalemiyle mümkün oluyor. Yapıtının tümünün şaşırtıcı bir özeti gibi de okunabilecek bu kısa roman 21. yüzyılın klasikleri arasındaki yerini aldı bile.

#çekedebiyatı #arkadaşlık #varoluş #apolitizm #mizah #ölüm #çaresizlik

Kapaktaki desen: Milan Kundera

